

Fridlysning av Vierumäkiskogen i enlighet med naturvårdslagen

VD/494/11.01.05.04/2020

HP/KR/SR/KK/EA

Miljöcentralen i Vanda har i enlighet med 24 § i naturvårdslagen förberett fridlysning av Vierumäkiskogen som ligger i Korso storområde. Skyddsområdet bildas av två luo-områden i generalplanen 2007, södra och norra kärret i Vierumäki, samt skogsområdet mellan dem. I det framlagda förslaget till generalplan 2020 föreslås att området i sin helhet blir naturskyddsområde. Skyddsområdet har en areal på 52 hektar.

Planläggningsläget

Generalplan 2007 och två luo-områden, en riktgivande friluftsled och en riktgivande ridled

Generalplaneförslag 2020 SL, en riktgivande friluftsled och en riktgivande ridled

Byggplan från 1959

Områdets ägare

Området som ska skyddas ägs i sin helhet av Vanda stad och det ligger i ett område som omfattas av fastigheterna 92-404-1-901, 92-404-1-915 och 92-404-6-9.

Beskrivning av skyddsområdet och naturvärden

Vierumäkiskogen utgör en utbredd, varierande helhet bestående av moskog, bergsskog och näringsrika lundar och kärr. Enligt Vanda stads METSO-inventering av området är Vierumäkis lund-, ört- och mokärr mycket representativa och de hör huvudsakligen till objekten i främsta kategorin, dvs. kriteriekategori I. Också naturvärdena hos områdets moskogar har utvecklats från de lägre METSO-kategorierna så att en del av dem fyller kriterierna för METSO I-kategorin.

I området finns friska och fuktiga lundar med medelhög och hög näringshalt, vilka till sina naturtyper är hotade eller bör hållas under observation. I norra delen av Vierumäkiskogen finns ett stort antal olika slags kärrtyper, till exempel ört-, gräs- och ormbunkskärr som klassats som starkt hotade. I områdets södra del finns också representativa lund- och ormbunkskärr, till vars arter hör till exempel de ståtliga stora ormbunkarna örnvinge, bräken och skogsbräken.

I Vierumäkiskogen finns ett vidsträckt kärnområde för den starkt hotade gröna skölmossan som bör skyddas särskilt och som hör till arterna i naturdirektivets bilaga II. Fridlysningen av området stärker för sin del den gröna sköldmossans skyddsstatus i Vanda. I området har också den regionalt hotade långfliksmossan observerats, vilken är en art som bör hållas under observation på ett rikstäckande plan.

Enligt en utredning som gjorts om tickor i området hör till de ovanliga arterna som förekommer i Vierumäkiskogen i Vanda t.ex. finporing, strålticka, hinnmjölskinn, gränsticka och Ceriporia aurantiocarnescens. Skogsområdet innehåller livsmiljöer också för ett varierande fågelbestånd. Arter som påträffats i området är till exempel järpe (klassad som sårbar och ingår som art i bilaga I till fågeldirektivet), svarthätta, grönsångare, taltrast, koltrast och rödvingetrast.

Vierumäkiskogen är ett med avseende på landskapet värdefullt naturobjekt och ett lokalt viktigt skogskärnområde i det ekologiska nätverket. Det är en viktig kärr- och lundkoncentration med tanke på

naturens mångfald, vilken innehåller arter enligt EU-direktiven, mossarter som är hotade och som bör hållas under observation samt hotade naturtyper.

För att hålla skogsområdet homogent omfattar skyddsgränserna också en del skogar som kan utvecklas och återställas.

Områdets koppling till andra naturskyddsområden

Vierumäkiskogen är en del av det med avseende på landskapet viktiga öst-västliga ekologiska korridorområdet i Nyland och det har definierats som ett landskapsmässigt värdefullt naturområde i enlighet med Nylands förbunds s.k. LAKU-kriterier (kriterier för värdefulla naturmiljöer i Nyland). Vierumäkiskogen är sammankopplad med Mätäkivenmäkis vidsträckta skogsområde på dess västra sida i Tusby. I det nordöstra ekologiska nätverket bildar Vierumäkiskogen ett kärnområde för en mångsidig skogsnatur tillsammans med det näraliggande naturskyddsområdet Tussinkoski.

Områdets friluftsleder och terrängcykling

Vierumäki skogsområde är en populär friluftsterräng och området har på sina ställen ett tätt nätverk av stigar. Delvis på skyddsområdet sträcker sig en belyst friluftsled, som är skidspår på vintern, samt idrottsföreningen Korson Kaiku ry:s terrängscykelled. Från Vierumäkiskogens område fortsätter lederna som används av terrängcyklister också till Tusby i Mätäkivenmäkis och Skavaböles riktning i enlighet med de riktgivande friluft- och ridleder som presenteras i Vandas generalplan 2007 och förslag till generalplan 2020.

I anslutning till fridlysningen skaffar man beredskap inför de underhållsåtgärder som skidspåren kräver samt inför anläggande och underhåll av riktgivande leder i enlighet med generalplanen.

Den 3,7 kilometer långa terrängcykelleden som anlagts av Korson Kaiku sträcker sig genom området på gamla stigar, till största delen på torra moskogssluttningar och berghällar. Skogen korsas också av andra stigar som används av terrängcyklister och andra friluftsmänniskor.

Avtalsperioden för det markanvändningstillstånd och underhållsavtal som ingåtts mellan Korson Kaiku och staden löpte ut år 2018. Man har fört överläggningar med föreningen om terrängcykelleden i anslutning till beredningen av fridlysningen våren 2020. Föreningen är villig att fortsätta med terrängcykelverksamhet på leden, vilken inbegriper cykelskolor och tävlingar. Föreningen är också villig att samarbeta med staden i uppgifter som anknyter till ledens underhåll.

I samband med fridlysningen av naturskyddsområdet förnyas avtalet om terrängcykelledens underhåll och användning tillsammans med Korson Kaiku ry. Det nya avtalet förpliktar att sörja för områdets underhåll och drift.

Området har många olika slags användare och ledbehov, därför görs det upp en vård- och användningsplan för skyddsområdet där särskilt ledsystemets utvecklingsobjekt och behov av ledmarkeringar fastställs noggrannare.

Utlåtanden

Utlåtanden har begärts om fridlysningen av Vierumäkiskogen och utlåtanden har lämnats in av FNF:s Vandaförening och idrottsservicens serviceområde i Vanda stad, och generalplaneringen i Vanda stad vid serviceområdet för gator och parker har lämnat kommentarer.

FNF Vanda förhåller sig positiv till en fridlysning av Vierumäkiskogen och konstaterar att skyddsområdesgränserna omspannar den mest representativa delen av skogsområdet i Vierumäki. Föreningen betonar att skogsområdets METSO-värden har utvecklats under årens lopp i sin helhet, också

för moskogarnas del, vilket beror på att man under en lång tid har avstått från att avverka skog i området. Föreningen föreslår dock att skyddsområdets gränser utvidgas med två figurer som innehåller naturvärden som finns i Korso-Björkby skogsplan (figurerna 6846, 6813, kartbilaga). Dessutom preciserar föreningen uppgifterna om tickor i Vierumäkiskogens södra och mellersta delar samt anvisningarna i fridlysningsbestämmelserna om att lämna kvar rötträd i samband med skötseln av området längs lederna.

- Till skyddsområdets gränsförslag har man som preciseringar i generalplaneförslaget lagt till två små skogsfigurer enligt FNF Vandas förslag.

FNF Vanda konstaterar i sitt utlåtande att terrängcyklingen i Vierumäki skogsområde har orsakat märkbar nedslitning och skador på värdefulla naturobjekt samt andra störningar som flera användare har negativa upplevelser av. Annat rekreatjonsbruk har för sin del också orsakat markslitage. FNF Vanda anser det vara viktigt att man eftersträvar att för terrängcyklingens del avtala om spelregler och att cyklingen riktas och sker på den 3,7 kilometer långa led som anvisats för den.

Idrottsservicens serviceområde i Vanda poängterar i sitt utlåtande att friluftsleder i enlighet med generalplanen ska kunna anläggas och att förbindelserna från konditionsbanan till Skavaböle och Mätäkivenmäki ska kunna utvecklas. I utlåtandet konstateras att Vierumäkiskogens stignätverk är större än det som presenteras på den karta som bifogats till begäran om utlåtande. Utöver huvudfriluftsleden bör lednätverket granskas i ett bredare perspektiv också i fråga om det nedre stignätverket utifrån den karta som ingår som bilaga till utlåtandet.

Idrottsservicens serviceområde betonar att det ska vara möjligt att terrängcykla på det existerande stignätverket och att de leder som terrängcyklisterna använder fortsätter från Vierumäkiskogen till Mätäkivenmäki på Tusbysidan och vidare framåt samt i riktning mot Skavaböle. Utöver detta konstateras i utlåtandet att terrängcyklisternas användning av det nuvarande stignätverket under fritiden och med tillstånd under tävlingsverksamhet ska beaktas vid användningen av naturskyddsområdet.

- Till fridlysningsbestämmelserna föreslås att cykling är tillåten utanför skidsäsongen på den friluftsled som sträcker sig genom området och på den terrängcykelled som anlagts av Korson Kaiku. Utöver detta föreslås att cykling tillåts på förbindelselederna i riktning mot Mätäkivenmäki och Skavaböle. I fridlysningsbestämmelsen konstateras också att det ingås ett separat avtal med idrottsföreningen och staden om användningen och underhållet av den anlagda terrängcykelleden samt om terrängcykeltävlingar. (bilaga leder i Vierumäki skogsområde – på kartan anges cyklisternas förbindelseleder i riktning mot Mätäkivenmäki och Skavaböle).

Naturutredningar om området

Manninen, O & Nieminen, M. 2020, Lahokaviosammal Vantaalla: esiintymisselvitys ja suojelusuunnitelma. Faunatica 2020

Faunatica 2018, Vantaan luontokohteiden maakunnallisen arvon määrittely LAKU-kriteerein Uusimaa-kaavaa varten. Promemoria 19.4.2018

Jalkanen ym. 2018, Uudenmaan ekologiset verkostot Zonation-analyysien perusteella

Ojala 2018, Vantaan ekologiset yhteydet

Manninen 2017, Vantaan lahokaviosammalselvitys

Savola 2017, Vierumäen pohjoisosan korpi- ja lehtoalueen kääpä- ja metsäselvitys 2016

Savola 2016, Vierumäen metsät ja suot, kääpäselvitys (alueen etelä- ja keskiosien selvitys)

Innofor 2012, Vantaan kaupungin metsien METSO-inventoinnin loppuraportti
Ojala 2006, Vantaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet
Savola & Wikholm 2005, Vierumäen metsän kääpäselvitys

Miljönämnden 4.6.2020 § 6

Miljödirektörens förslag:

Miljönämnden beslutar att föreslå för stadsstyrelsen och vidare för stadsfullmäktige att fridlysning av Vierumäkiskogens område i enlighet med § 24 i naturvårdslagen (1096/1996) ansöks hos Nylands närings-, trafik- och miljöcentral.

Behandling:

Förslaget kompletterades så att under punkten **Områdets friluftsleder och terrängcykling** tillfogades i slutet av stycke 5 meningen *i det nya avtalet förpliktas att sörja för områdets underhåll och drift.*

Beslut:

Beslut fattades enligt miljödirektörens kompletterade förslag.

Stadsstyrelsen 15.6.2020 § 19

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsstyrelsen beslutar att föreslå för stadsfullmäktige att fridlysning av Vierumäkiskogens område i enlighet med § 24 i naturvårdslagen (1096/1996) ansöks hos Nylands närings-, trafik- och miljöcentral.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 24.8.2020 § 16

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsfullmäktige beslutar att ansöka om fridlysning av Vierumäkiskogens område i enlighet med § 24 i naturvårdslagen (1096/1996) hos Nylands närings-, trafik- och miljöcentral.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Utöver detta antecknades följande uttalande till protokollet som var gemensamt för alla fullmäktigegrupper:

"Vanda stadsfullmäktige föreslår för stadens namnkommitté som ett gemensamt önskemål att Vierumäkiskogens naturskyddsområde uppkallas efter de ansedda naturskyddsaktivisterna i Vanda Rauno och Liisa Ruuhijärvi."

Bilagor:

- Ansökan om att inrätta ett naturskyddsområde
- Gränserna för området som ska fridlysas (på ortofoto och på stadskartan)
- Utdrag ur generalplanen 2007
- Utdrag ur förslaget till generalplan 2020
- FNF Vandas utlåtande med kartbilaga

- Utlåtande av idrottsservicens serviceområde i Vanda
- karta: Naturvärden i Vierumäki skogsområde
- karta: Leder i Vierumäki skogsområde

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information:

miljöplanerare Sinikka Rantalainen, tfn 050 3180938, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)